

Terugblik kennisbijeenkomst Wonen, Zorg en Welzijn voor ouderen

Zo'n 80 professionals uit de provincie Utrecht die zich bezighouden met wonen en zorg, kwamen op 30 september bijeen in het congrescentrum van Achmea in Zeist. Tijdens de tweede kennissessie over ouderenhuisvesting nam dagvoorzitter Richard Engelfriet het publiek energiek mee langs de omvang van de opgave, de lessen die al zijn geleerd, succesfactoren, knelpunten én inspirerende praktijkvoorbeelden uit het project *Wonen en Zorg 2040* van IVVU. De sessie werd georganiseerd in samenwerking met het Aanjaagteam Wonen Welzijn Zorg voor Ouderen, IVVU en de Provincie Utrecht.

Van zorginstelling naar wonen met zorg

Na de opening door Mette Vernooij (Provincie Utrecht) en Joyce Jacobs (IVVU) schetste Hans Adriani, voorzitter van het landelijk Aanjaagteam Wonen Zorg Welzijn Ouderen, de stand van zaken op de woningmarkt. Een markt die vooral nog is ingericht op individualisering. Hij pleitte daarom voor een transitie waarin de fysieke ruimte – woning, woongebouw en woonomgeving – de zorg van de toekomst ondersteunt. Het gaat om zorgzame woongemeenschappen, waar ontmoeten, kennen en omzien naar elkaar centraal staan.

Ook Patrick van Meijel van Zilveren Kruis Zorgkantoor gaf een update, dit keer over de beweging van "zorg naar gewoon leven" in de provincie Utrecht. Daarbij verschuift de rol van zorgkantoren en zorgorganisaties steeds meer naar coalities met woningcorporaties, gemeenten, zorgorganisaties en de provincie. Tot 2030 moeten er volgens de Afsprakenkaders in totaal 18.230 geschikte woningen voor ouderen bij komen. In vrijwel elke gemeente is inmiddels een woonzorgvisie actief en wordt gewerkt aan een Volkshuisvestingsprogramma. Dankzij het Aanjaagteam hangen partijen "boven de kaart", ontstaan nieuwe samenwerkingen en worden plannen steeds concreter.

Van Meijel onderzocht bovendien samen met het zorgkantoor hoe wonen met zorg er in 2030 uitziet. Zijn verwachting: een duidelijke verschuiving van intramurale zorg naar zorg thuis, via VPT, MPT en PGB. Voor ZZP5 en 6 zal naar schatting nog 40 tot 50% intramuraal wonen, tegenover 60 tot 70% nu. Ook hier geldt: de snelheid waarmee zorggeschikte woningen worden gerealiseerd is bepalend. Onderzoeken van Companen, IVVU en Sinfore maken de toekomstige behoefte aan wonen en zorg steeds inzichtelijker.

Het Project Wonen en Zorg 2040

Arnout Siegelaar keek terug op het project, de inzet en de behaalde resultaten. Alle kennis is gebundeld in het boekje *Kennisdeling en succesfactoren Wonen en Zorg IVVU*, dat voor iedereen beschikbaar is. Siegelaar lichtte enkele highlights uit.

Zo is de verschuiving van rollen – van overheid naar regionale partijen – ook in de provincie Utrecht duidelijk zichtbaar. Partijen moeten wennen aan die nieuwe rol en manier van samenwerken. Zijn boodschap: “Wacht niet op de ander, overheid of zorgkantoor, maar zet je initiatief zelf in gang!”

De opgave in wonen en zorg is groot en vraagt om samenwerking én een breed palet aan oplossingen; alleen woningen bouwen is niet genoeg. Vaak wordt gekeken naar de gemeenschap als bron van oplossingen. En dat levert mooie initiatieven op, want burgers nemen steeds vaker zelf het voortouw en *noaberschap* is van alle tijden. Maar, zo benadrukte Siegelaar, “de belofte van de gemeenschap” kent ook mythes: een gemeenschap ontstaat niet vanzelf. Het vraagt om energie, om elkaar te blijven ontmoeten en bubbels te doorbreken.

Onderstaande links geven een overzicht van de concrete instrumenten die dit onderzoek heeft opgeleverd.

- Succesfactoren: [Kennisdeling-en-succesfactoren-Wonen-en-Zorg-IVVU.pdf](#)
- Producten: [Bijlage-3.-Bouwstenen-voor-woonzorginitiatieven-op-bestuurlijk-en-operationeel-niveau.pdf](#)
- [Voorbeeld intentieverklaring Wonen, Zorg en Welzijn Ouderen Soest](#)
- [Voorbeeld Uitvoeringsagenda Wonen, Zorg en Welzijn voor Ouderen Soest 2025](#)
- [Voorbeeld afwegingskader woonzorginitiatieven](#)

De praktijk

De grootste uitdaging blijft het zetten van echte stappen: projecten realiseren. In korte vraaggesprekken vertelden Liesbeth Lossez (Alliantie), Kees Vermaat (De Gezonde Venen) en Marije Zijlstra (gemeente Nieuwegein) hoe weerbarstig de praktijk kan zijn. Hun conclusie: samenwerking is telkens de sleutel. Daarbij verschuift de beweging steeds meer van top-down naar bottom-up. Het motto is helder: “In geklets kun je niet wonen.” Het is tijd om keuzes te maken, de dijk af te gaan en projecten te realiseren.

Een mooi voorbeeld daarvan is het Hof van Leeuwesteyn, toegelicht door initiatiefnemer Iris Sophie Rook (Woonin) en Douwe-Jan Bakker (Axion Continu). Het project bestaat uit 94 appartementen en 17 eengezinswoningen, deels met een 55+ label en met voorrang voor

bewoners met een zorgvraag. Een community coach speelt hier een centrale rol: het verminderen van eenzaamheid, het verlagen van de zorgvraag, zorgen voor passend wonen en het organiseren van efficiënte zorg.

De schaal van het project maakt extra voorzieningen mogelijk, zoals ongeplande zorg, een verpleegkundig spreekuur en andere vormen van ondersteuning. Ook ontmoeting is bewust ingebouwd in het ontwerp, met leefgalerijen, een gezamenlijke binnentuin en ontmoetingsplekken.

Ondanks een spannende start – met de zoektocht naar de juiste mix van oud en jong en de ingroei van zorg en dienstverlening – is het project nu al een succes. Belangrijke lessen: een community coach is onmisbaar om steeds nieuwe initiatieven aan te jagen, en veel grotere woningen zorgen voor veel kinderen in de binnentuin. Intussen groeit de gemeenschap zichtbaar, trekt deze ook nieuwe bewoners aan en helpt het ouderen sneller de stap te zetten naar een verhuizing.

Hoe nu verder?

Tot slot keek de dagvoorzitter vooruit en stelde het publiek de prikkelende vraag: *"Wat ga jij morgen anders doen om bij te dragen aan wonen, zorg en welzijn voor ouderen in de provincie Utrecht?"* De vele samenwerkingsvoornemens en concrete projectideeën die daarop volgden, zorgden voor volop energie en inspiratie om lokaal verder te gaan.